

ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ У 2022 РОЦІ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ ОСВІТИ, ЩО ПОТРЕБУЮТЬ НЕВІДКЛАДНОГО РОЗГЛЯДУ

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5121>

ЛУГОВИЙ Володимир Іларіонович

доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член (академік) НАПН України,
перший віцепрезидент Національної академії
педагогічних наук України, м. Київ, Україна

РЕГЕЙЛО Ірина Юріївна

доктор педагогічних наук, старший науковий
співробітник, начальник науково-
організаційного відділу апарату Президії
Національної академії педагогічних наук
України, м. Київ, Україна

ТОПУЗОВ Олег Михайлович

доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член (академік) НАПН України,
віцепрезидент Національної академії
педагогічних наук України, м. Київ, Україна

ГУДИМ Ірина Миколаївна

кандидат педагогічних наук, старший науковий
співробітник, старший науковий співробітник
науково-організаційного відділу апарату
Президії Національної академії педагогічних
наук України, м. Київ, Україна

Анотація. Представлено основні результати завершених у 2022 р. п'яти прикладних наукових досліджень з проблем розвитку освіти, що потребують невідкладного розгляду. Дослідження спрямовувалися на науково-методичне забезпечення функціонування та розвитку національної системи освіти відповідно до цілей і пріоритетів державної освітньої політики, визначених стратегічними і програмними документами.

У результаті наукових досліджень отримано вагомі наукові результати, пов'язані з розв'язанням проблем теорії і технологій виховання дітей та молоді, цифровізації освіти, загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти, її психологічного супроводу, актуальних в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення країни.

Ключові слова: прикладні наукові дослідження; проблеми розвитку освіти, що потребують невідкладного розгляду; виховання дітей та молоді; цифровізація освіти; загальна середня освіта; професійна (професійно-технічна) освіта; психологічний супровід освіти; воєнний стан; повоєнне відновлення.

У 2022 р. у п'яти наукових установах НАПН України за 3 напрямками виконувалися 5 прикладних наукових досліджень з проблем розвитку освіти, що потребують невідкладного розгляду. За результатами проведених наукових досліджень підготовлено 53 одиниці продукції: 5 — виробничо-практичної (методичний посібник, методичні рекомендації), 10 — навчальної продукції (навчальні програми, електронні освітні ресурси), 1 — довідкову продукцію (науково-аналітична доповідь), 1 — електронний ресурс (Web-портал), 1 — «дорожня карта», 24 статті, 11 тез доповідей. З них 49 друкованих та електронних видань: виробничо-практичної — 2, навчальної — 10, довідкової продукції — 1, електронний ресурс — 1, «дорожня карта» — 1, статей — 24, тез доповідей — 10.

У 2022 р. упроваджено наукові результати 5 (100 %) прикладних наукових досліджень, у рамках яких (станом на 1 січня 2023 р.) на різних етапах і рівнях оприлюднено і розповсюджено серед цільових груп користувачів 51 (92,7 %) із 55 розробок. Наукові результати впроваджено у закладах освіти різних рівнів, а також в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

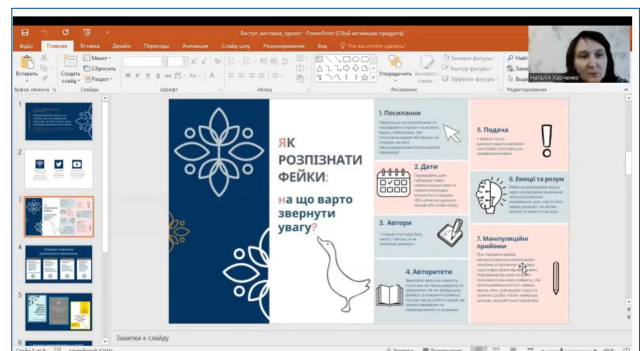
В Інституті проблем виховання НАПН України за напрямом «Теорія і технології виховання. Позашкільна освіта. Науково-методичний супровід виховання дітей та молоді у цифровому просторі» виконано дослідження *«Науково-методичний супровід виховання дітей та молоді у цифровому просторі»* (керівник дослідження К.О. Журба, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії морального, громадянського та міжкультурного виховання) (Журба, 2022a; Журба, 2022b; Канишевська, 2022; Канишевська & Шахрай, 2022a; Канишевська & Шахрай, 2022b; Кремень та ін.,

2022a; Харченко, 2022a; Харченко, 2022b; Харченко, 2022c; Харченко, 2022d).

Найважливіші наукові результати, отримані в ході проведення дослідження, такі:

- розроблено концептуальні засади науково-методичного супроводу виховання дітей та молоді у цифровому просторі як систему науково обґрунтованих положень, що визначають стратегічні напрями виховання молодого покоління в умовах цифрової реальності;
- визначено провідні принципи виховання дітей та молоді у цифровому просторі, зокрема: конфіденційності і безпеки, індивідуалізації, доступності, доцільності, розвитку, гнучкості, інноваційності, інтегрованості;
- розроблено та впроваджено методика виявлення вихованості дітей та молоді у цифровому просторі, до якої увійшли опитувальник для вчителів (на виявлення ефективності виховного процесу у закладі загальної середньої освіти, доцільності використання засобів і форм виховання зростаючої особистості у цифровому просторі); анкети для батьків (на виявлення ефективності партнерської взаємодії зі школою та розуміння завдань виховання дітей та молоді у цифровому просторі); анкети для учнів 1-4, 5-9, 10-11 класів (на виявлення поведінки у цифровому просторі);

Вебінар «Науково-методичний супровід виховання дітей та молоді у цифровому просторі в умовах воєнного стану» в рамках XIV Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти – 2022. Інноватика в сучасній освіті», 24 листопада 2022 р.

- обґрунтовано педагогічні умови науково-методичного супроводу виховання дітей та молоді у цифровому просторі (дорадництво у закладах освіти, взаємодія батьків і вчителів у створенні безпечного цифрового простору закладів загальної середньої освіти; батьківський контроль, формування у школярів інформаційної гігієни; створення виховного контенту за допомогою цифрових ресурсів, протидія кібернасиллю, формування моральної поведінки та навичок етикету у дітей та молоді у цифровому просторі);

- уперше розроблено інфогайди для педагогів освітніх закладів, виховників дитячих громадських об'єднань з метою оптимізації роботи спрямованої на формування навичок безпечної поведінки у дітей та учнівської молоді у цифровому просторі, відповідального ставлення до інформації, розвитку критичного мислення, запобіганню маніпуляціям та пропаганді (інфогайд «35 стратегій для критичного мислення», інфогайд «Мовні прийоми маніпуляції і таємного спотворення інформації», інфогайд «Оцінювання якості Інтернет-ресурсів», інфогайд «Методи і прийоми критичного мислення», інфогайд «Деякі факти про інформаційну війну», кластер «Як розпізнати фейки»);

- уперше впроваджено методику, спрямовану на виховання дітей та молоді у цифровому просторі з використанням оптимальних форм і методів, з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей, потреб, емоцій, реального життя дітей, що сприяє особистісному розвитку, громадянській активності; розвиток моральних якостей, формування культури поведінки; підвищення педагогічної культури вчителів та батьків;

- доведено, що цифрове виховання сприяє розв'язанню завдань незагрозливої соціалізації покоління дітей і молоді, їхнього всебічного розвитку за допомогою опанування контенту Інтернет-простору, становлення патріотичної позиції і стійкості.

Практична значущість результатів дослідження полягає у визначенні та апробації педагогічних умов, змісту, форм і методів, спрямованих на підвищення ефективності виховання дітей та молоді у цифровому просторі; оптимізації процесу виховання зростаючої особистості, активізації взаємодії усіх суб'єктів виховного процесу; підвищення професійного рівня та цифрової компетентності педагогів.

В Інституті соціальної та політичної психології НАПН України за напрямом «Освіта, педагогіка і

психологія для національної безпеки та безпеки життєдіяльності. Психолого-педагогічні засади безпеки навчальної, трудової та розважальної діяльності, запобігання суїцидам та саморуйнівній поведінці дітей і дорослих» виконувалося прикладне наукове дослідження *«Соціально-психологічні технології кризової взаємодії педагогічної спільноти, сім'ї та громади з питань третинної профілактики суїцидів у закладі освіти»* (керівник С.Л. Чуніхіна, кандидат психологічних наук, заступник директора з науково-методичної роботи Інституту соціальної та політичної психології НАПН України) (Чуніхіна та ін., 2022; Чуніхіна & Умеренкова, 2022).

За результатами дослідження *встановлено*, що специфічні загрози психологічному благополуччю груп і спільнот в умовах війни пов'язані передусім з примітивізацією психологічних захистів, що обслуговують групову ідентичність, посиленням конфронтації із соціальними проявами, що відхиляються від групових норм, зсувом цих норм у напрямі легітимації насильства та агресії. У таких умовах посилюються ризики розвитку групових криз різного генезису і водночас знижується спроможність груп до ефективної взаємодії щодо врегулювання кризової ситуації.

Виокремлено внутрішній і зовнішній інтеракційні контури, у яких розгортається динаміка групової, міжгрупової та міжособистісної взаємодії в ситуації суїцидальної кризи. *Деталізовано* взаємовплив особистісних криз окремих членів колективу закладу освіти і криз колективної взаємодії, який може проявлятися в розвитку подвійної кризи або, навпаки, обопільному нівелюванні гостроти кризових проявів. Показано, що особливості кризової взаємодії відображаються в сприйнятті членами колективу закладу освіти суїцидальної кризи як «відомого невідомого» або «невідомого невідомого», що проявляється че-

рез буліцид або інші негативні групові явища, уникання, відкладання та ігнорування відповідальних управлінських рішень або відмову від їх ухвалення, раціоналізацію та інші захисні процеси. З огляду на ці особливості *запропоновано оптимізаційну модель кризової взаємодії суб'єктів освітнього процесу* з питань третинної профілактики суїциду або його спроби в закладі освіти.

За результатами дослідження *уперше*:

- розроблено модель кризової взаємодії педагогічної спільноти, сім'ї та громади з питань третинної профілактики суїциду або його спроби в закладі освіти;

- сформовано науково-методичні підходи до розроблення соціально-психологічних технологій покрокової реалізації протоколу третинної профілактики (поственції) суїциду або його спроби в закладі освіти з урахуванням вимог вимушеного переходу на дистанційне навчання під час війни.

Дістали подальшого розвитку наукові уявлення про:

- кризову взаємодію суб'єктів освітнього процесу, зокрема в умовах війни;

- особливості проживання досвіду, пов'язаного з дитячим (підлітковим, юнацьким) суїцидом (буліцидом), у колективі закладу освіти як цілісної групи;

- підходи до виявлення суїцидальних тенденцій у вихованців закладу освіти та раннє кризове втручання в умовах дистанційного навчання.

Практична значущість результатів дослідження полягає в наступному:

- розроблені методичні рекомендації забезпечуватимуть підвищення обізнаності учасників освітнього процесу щодо ефективних засобів збереження психічного здоров'я для профілактики суїциду, організації належного соціально-психологічного супроводу учасників освітнього процесу у випадках суїциду чи спроб суїциду в закладі освіти, зниження ризику формування кластерів суїциду, повторних спроб, ескалації саморуйнівної поведінки;

- застосування розроблених соціально-психологічних технологій кризової взаємодії дасть змогу дирекції закладів освіти реалізувати в практичній площині заходи третинної профілактики (поственції) суїциду або його спроби в закладі освіти.

- належне технологічне забезпечення практичної реалізації заходів поственції сприятиме

більш ефективній профілактиці суїцидальних тенденцій у вихованців закладів освіти.

В Інституті цифровізації освіти НАПН України за напрямом «Цифровізація освіти. Теоретико-методологічне та науково-методичне забезпечення цифровізації освіти» виконано дослідження *«Критерії та показники оцінювання якості освітнього цифрового контенту з доповненою реальністю»* (керівник Л.А. Лупаренко, кандидат педагогічних наук, завідувач відділу цифрової трансформації Інституту цифровізації освіти НАПН України), в ході якого проаналізовано зміст основних понять, що стосуються проблеми використання імерсивних технологій в освітньому процесі, зокрема: імерсивність, об'єкти імерсивних технологій, відчуття присутності, віртуальна, доповнена, змішана, розширена, заміщена реальність, віртуальний і доповнений метавесвіт, гейміфікація (Литвинова, & Лупаренко, 2022; Литвинова, & Соколюк, 2022; Литвинова та ін., 2022a; Литвинова та ін., 2022b; Лупаренко та ін., 2022; Пінчук, & Лупаренко, 2022).

Проаналізовано основні освітні мобільні додатки з підтримкою технології доповненої реальності. До найбільш вдалих зразків можна віднести The Brain AR App, Geometry – Augmented Reality, Geometry AR, Augmented Reality від GeoGebra та MozaBook.

Виокремлено фактори, що знижують якість освітніх об'єктів AR (augmented reality) та мають бути враховані при їх проектуванні й створенні. Встановлено, що розробникам доцільно дотримуватись класичних, науково обґрунтованих підходів до демонстрації дослідів і процесів, а також вимог щодо швидкості відтворення об'єктів, їх звукового супроводу, чіткості й «читабельності» текстів та формул, відповідності зображень реальним об'єктам, якості і розміру екрану.

Найвагомішими результатами дослідження визначено:

- уперше розроблено критеріально-показникову матрицю визначення якості об'єктів доповненої реальності, що містить такі критерії:

1) *техніко-технологічний* (показники: встановлення програмного забезпечення на мобільні пристрої, особливості програмного забезпечення, контакти);

2) *візуально-динамічний* (показники: зображення, кольорова гама, процес відтворення анімації, процес відтворення звуку);

3) *змістово-методичний* (показники: змістовий, методичний).

Якість об'єктів AR запропоновано визначати за чотирима рівнями відповідності: не задовольняють вимогам, потребують ґрунтовного доопрацювання, потребують незначного доопрацювання, відповідають вимогам якості;

- виокремлено критерії оцінювання якості 3D-моделей, як одного з основних видів AR об'єктів, що активно використовуються для візуалізації явищ і процесів на предметах природничого циклу. Зокрема, це загальний, моделювальний, відображальний, текстурний, освітлювальний, маніпуляційний, користувальний, анімаційний та технологічний критерії;

- схарактеризовано етапи процесу візуалізації 3D-моделей, а саме: моделювання, текстурування, освітлення й анімування. Зроблено висновок, що така наочність легко інтегрується в навчальну друковану продукцію, максимально наближає освітній простір до реальних життєвих умов та робить навчання зрозумілішим для учнів;

- досліджено сучасний стан готовності й ставлення вчителів до використання технологій доповненої реальності в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти України;

- уперше обґрунтовано і розроблено методичні рекомендації щодо оцінювання цифрових об'єктів з доповненою реальністю, які можуть бути використані в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти;

- розроблено дорожню карту, що описує завдання, цільову аудиторію, нормативно-правову базу, науково-методичне забезпечення, організаційно-кадрове забезпечення, терміни, ризики та очікувані результати впровадження критеріїв та показників оцінювання якості освітнього цифрового контенту з доповненою реальністю.

Практична значущість результатів дослідження полягає у тому, що розроблений у ході дослідження інструментарій, зокрема критеріально-показникова матриця, методичні рекомендації та дорожня карта, стане підґрунтям підвищення якості цифрового освітнього контенту для ЗЗСО. Використання доповненої реальності сприятиме опануванню педагогами нових методів і підходів здійснення освітнього процесу.

Методичні напрацювання можуть бути корисні вчителям, працівникам органів управління освітою і наукою, видавцям навчальних матеріалів, керівним кадрам закладів різних рівнів освіти, науковим і науково-педагогічним працівникам на етапі розроблення та добору цифрового освітнього контенту з доповненою реальністю.

В Інституті професійної освіти НАПН України за напрямом «Цифровізація освіти. Теоретико-методологічне та науково-методичне забезпечення цифровізації освіти» виконано наукове дослідження *«Методологія і технології моніторингових досліджень в професійній освіті»* (керівник М.А. Пригодій, доктор педагогічних наук, професор, завідувач лабораторії електронних навчальних ресурсів) (Пригодій та ін., 2022; Web-портал, 2022; Pryhodii, et al., 2022; Гуменний, 2022).

Найважливішими результатами прикладного дослідження є такі:

- уперше обґрунтовано етапи розроблення моделі цифрового портфоліо; методологічні підходи моніторингових досліджень у професійній (професійно-технічній) освіті: системний; інформаційний; технологічний; кваліметричний та кластерний; розроблено шестистапну технологію створення цифрового портфоліо здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти;

- уточнено: методи (експертної оцінки; нормативного прогнозування; рефлексивний; прогнозування часових рядів; прогнозування за аналогією; моделювання) та технології (баз даних

та онлайн-опитування) моніторингових досліджень у професійній освіті; поняття: «цифрове портфоліо здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти», «компетентність здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти зі створення цифрового портфоліо»;

- удосконалено критерії (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний) та рівні (початковий, низький, середній, високий) компетентності здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти зі створення цифрового портфоліо;

- набуло подальшого розвитку обґрунтування ролі цифрового портфоліо в освітньому процесі, що підвищує мотивацію здобувачів освіти, які виявляють більший інтерес та залучаються до тих предметних областей, які вони вивчають; за рахунок інтерактивності посилює співпрацю між здобувачами освіти; стимулює персоналізацію та оновлення контенту.

Соціальний ефект від впровадження результатів дослідження передбачає підвищення ефективності та якості підготовки кваліфікованих робітників для задоволення потреб ринку праці в компетентних кадрах; формування та розвиток

професійної компетентності педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, підвищення загального рівня професійної компетентності як складової професійної підготовки кваліфікованих робітників (включаючи інформаційну культуру, знання цифрових технологій, володіння основами інформаційної безпеки тощо). Використання цифрових технологій сприятиме здобувачам освіти створювати та поширювати у цифровому середовищі інформацію про власні професійні здобутки, презентувати себе на ринку праці. Впровадження отриманих наукових результатів забезпечуватиме підвищення ефективності професійної підготовки кваліфікованих робітників за рахунок самоаналізу та рефлексії щодо рівня професійної підготовки та відповідності запиту ринку праці.

У ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України за напрямом «Цифровізація освіти. Створення і методика використання комп'ютерно орієнтованих педагогічних систем, технологій дистанційного і змішаного навчання, цифрових освітніх ресурсів і засобів навчання» виконано наукове дослідження «Цифрова хмарно орієнтована система управління навчанням магістрів і PhD у галузях педагогіки, соціальних та поведінкових наук» (керівник О.М. Спірін, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи та цифровізації) (Антощук та ін., 2022a; Антощук та ін., 2022b; Антощук та ін., 2022c; Електронні освітні ресурси, 2022a-f; Кремень та ін., 2022b; Олійник та ін., 2022; Осадча та ін., 2022a; Осадча та ін., 2022b; Пінчук, 2022; Пінчук та ін., 2022; Спірін, 2022; Спірін та ін., 2022a; Спірін та ін., 2022b; Holovnia, & Oleksiuk, 2022;

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Формування цифрового освітнього середовища професійного розвитку фахівців в умовах відкритого університету післядипломної освіти», 21-22 червня 2022 р.

Oleksiuk, & Oleksiuk, 2022; Osadcha et al. 2022a; Osadcha et al. 2022b; Spirin et al. 2022).

Проаналізовано вітчизняні й зарубіжні дослідження, що стосуються проблеми використання хмаро орієнтованих систем управління навчанням у процесі підготовки фахівців вищої кваліфікації, в педагогічній, психологічній і методичній літературі та електронних інформаційних джерелах. На підставі проведеного аналізу зроблено висновок про доцільність та перспективність застосування сервісів Google Workspace for Education, зокрема LMS Google Classroom у закладах вищої освіти, що значно розширює можливості організації освітнього процесу, особливо в умовах дистанційного та змішаного навчання.

Найважливіші результати дослідження:

- уперше розроблено та описано методику розгортання, адміністрування та використання єдиної цифрової хмаро орієнтованої системи управління навчанням магістрів і докторів філософії у галузях освіти/педагогіки, соціальних та поведінкових наук, основними складниками якої є:

- зміст і технології підготовки фахівців вищої кваліфікації (магістрів і докторів філософії) у галузях освіти/педагогіки, соціальних та поведінкових наук на платформі Google Classroom;

- зміст і технології підвищення кваліфікації наукових та науково-педагогічних кадрів, які здійснюють підготовку фахівців вищої кваліфікації (магістрів і докторів філософії) у галузях освіти/педагогіки, соціальних та поведінкових наук на платформі Google Classroom;

- технології розгортання та адміністрування Google Workspace for Education як єдиної цифрової хмаро орієнтованої системи управління навчанням магістрів і докторів філософії у галузях освіти/педагогіки, соціальних та поведінкових наук;

- розроблено електронні освітні ресурси на корпоративній платформі Google Classroom ДЗВО «Університет менеджменту освіти»:

- для наукових та науково-педагогічних працівників:

- 1) «Використання сервісів Google Workspace for Education для організації дистанційного та змішаного навчання»;

- 2) «Використання сервісів Google для організації та здійснення наукової діяльності»;

- для магістрантів і аспірантів у галузях освіти/педагогіки, соціальних та поведінкових наук:

- 1) «Наукові електронні комунікації та відкриті журнальні системи»;

- 2) «Психологічна допомога особистості»;

- 3) «STEM-освіта в Україні: стан впровадження та перспективи розвитку»;

- 4) «Створення електронного професійного портфоліо викладача засобами інструментів Google»;

- розроблено методичні рекомендації щодо використання єдиної цифрової хмаро орієнтованої системи управління підготовкою фахівців вищої кваліфікації;

- впроваджено результати науково-дослідної роботи в педагогічну практику (впроваджено в освітній процес у ДЗВО «Університет менеджменту освіти», наукових установах НАПН України, що здійснюють підготовку магістрів і докторів філософії у галузях освіти/педагогіки, соціальних та поведінкових наук);

- набули подальшого розвитку підходи до організації дистанційного та змішаного навчання в закладах вищої освіти.

Практична корисність результатів наукового дослідження з використання єдиної цифрової хмаро орієнтованої системи управління навчанням магістрантів і аспірантів у галузях освіти/педагогіки, соціальних та поведінкових наук сприятиме цифровій трансформації освітньо-наукового середовища закладів вищої освіти і наукових установ; підвищенню якості підготовки фахівців вищої кваліфікації (магістрів та докторів філософії); підвищенню якості професійного розвитку наукових і науково-педагогічних працівників, що здійснюють підготовку магістрів і докторів філософії у галузях освіти/педагогіки, соціальних та поведінкових наук; підвищенню рівня цифрової компетентності учасників освітнього процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Антощук, С.В., Гушина, Н.І., Касьян, С.П., Кондратова, Л.Г., Олійник, В.В., Олексюк, В.П., Пінчук, Н.І., & Спирін, О.М. (ред.). (2022a). *Розгортання та використання єдиної цифрової хмаро орієнтованої системи управління навчанням магістрів і PhD у галузях освіти/педагогіки, соціальних та поведінкових наук* : методичні рекомендації. НАПН Украї-

- ни. Ун-т менедж. освіти. Київ. 80 с. <https://lib.iitta.gov.ua/733535/>
- Антощук, С.В., Гущина, Н.І., & Кондратова, Л.Г. (2022b). *Робоча навчальна програма спецкурсу «Використання сервісів Google для організації та здійснення наукової діяльності»*. Київ: ДЗВО «Ун-т менеджменту освіти». <http://lib.iitta.gov.ua/732049/>
- Антощук, С.В., Гущина, Н.І., & Кондратова, Л.Г. (2022c). *Робоча навчальна програма спецкурсу «Використання сервісів Google Workspace for Education для організації дистанційного та змішаного навчання»*. Київ: ДЗВО «Ун-т менеджменту освіти». <http://lib.iitta.gov.ua/730244/>
- Гуменний, О. (2022). Маркетингова стратегія побудови навчального портфоліо Telegram. *Професійна освіта*, 4, 20-22. <https://lib.iitta.gov.ua/733327/>
- Електронний освітній ресурс (2022a). «STEM-освіта в Україні: стан впровадження та перспективи розвитку». <https://classroom.google.com/c/NTY4MDQxMjM2NjAy?cjc=7рсеуcw>
- Електронний освітній ресурс (2022b). «Використання сервісів Google Workspace for Education для організації дистанційного та змішаного навчання». <https://classroom.google.com/c/NTE0NDQ1NTE5Njgw?cjc=6fft6a3>
- Електронний освітній ресурс (2022c). «Використання сервісів Google для організації та здійснення наукової діяльності». <https://classroom.google.com/c/NTQ5MjUyODU5Nzk5?cjc=5lрборк>
- Електронний освітній ресурс (2022d). «Наукові електронні комунікації та відкриті журнальні системи». <https://classroom.google.com/c/NDlyNDkxOTc5Nzlx?cjc=mboku4o>
- Електронний освітній ресурс (2022e). «Психологічна допомога особистості». <https://classroom.google.com/c/NTMONTMzNDgwODkz?cjc=ludni72>
- Електронний освітній ресурс (2022f). «Створення електронного професійного портфоліо викладача засобами інструментів Google». <https://classroom.google.com/c/NTc4NjgzMjc4Mzc3?cjc=x7edgq5>
- Журба, К.О. (2022a). Виховання дітей у цифровому світі. Зростаюча особистість у смислоціннісних обрисах: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 19 грудня 2022 р.). Івано-Франківськ: «НАІР», С. 45-50.
- Журба, К. (2022b). Як захистити дітей від кібернасилства. Небезпеки та шляхи подолання. *Директор школи*. 11-12 (887 - 888). С. 10-12.
- Канішевська, Л.В. (2022). Науково-практична реалізація цифровізації виховного процесу в сучасних умовах: наукова доповідь загальним зборам НАПН України «Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти України: стан, проблеми, перспективи», 18-19 листопада 2022р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 4(2). С.1-6. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4224>
- Канішевська, Л.В., & Шахрай, В.М. (2022a). Виховні спрямування школи і сім'ї в умовах цифрового простору. *Професійний розвиток педагога: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції* (Рівне, 28 квітня 2022 р.). Рівне: Рівненський державний гуманітарний університет, С. 43-44.
- Канішевська, Л., & Шахрай, В. (2022b). Особливості виховання в школі і сім'ї в умовах цифровізації. *Перспективи та інновації науки*. 4(9). С. 144-155. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-4\(9\)-144-155](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-4(9)-144-155)
- Кремень, В.Г. (ред.), Сисоєва, С.О., Бех, І.Д., Вознесенська, О.Л., Гавриш, Н.В., Гончар, Л.В., Журба, К.О., Ільїн, В.В., Канішевська, Л.В., Кириченко, В.І., Комаровська, О.А., Корнієнко, А.В., Куниця, Т.Ю., Курбатов, С.В., Литовченко, О.В., Малиношевський, Р.В., Мачуський, В.В., Найдьонова, Л.А., Рейпольська, О.Д., Толочко, С.В., Федорченко, Т.Є., Харченко, Н.В., Чаплінська, Ю.С., & Шахрай, В.М. (2022a). Концепція виховання дітей та молоді в цифровому просторі. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 4(2). С. 1-30. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4206>
- Кремень, В.Г. (Ред.). Биков, В.Ю., Ляшенко, О.І., Литвинова, С.Г., Луговий, В.І., Мальований, Ю.І., Пінчук, О.П. & Топузов, О.М. (2022b). *Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти: стан, проблеми, перспективи*: науково-аналітична доповідь. Київ. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733151>
- Литвинова, С.Г., & Лупаренко, Л.А. (2022). Оцінювання 3D-моделей доповненої реальності в навчальній друкованій продукції. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки*, 30(3). С. 333-355. <https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/pedzbirnyk/article/view/1139>
- Литвинова, С.Г., & Соколюк, О.М. (2022). Критерії та показники оцінювання якості освітніх об'єктів доповненої реальності в підручниках фізики. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 88(2). С. 23-37. <https://lib.iitta.gov.ua/730423/>
- Литвинова, С.Г., Пінчук, О.П., Лупаренко, Л.А., & Соколюк, О.М. (2022a). *Дорожня карта впровадження критеріїв та показників оцінювання якості освітнього цифрового контенту з доповненою реальністю*. Київ: ІЦО НАПН України. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733221>
- Литвинова, С.Г., Пінчук, О.П., Лупаренко, Л.А., & Соколюк, О.М. (2022b). *Критерії і показники оцінювання якості освітнього цифрового контенту з доповненою реальністю*: методичні рекомендації. Київ: ІЦО НАПН України. <https://lib.iitta.gov.ua/732810>
- Лупаренко, Л.А., Литвинова, С.Г., Пінчук, О.П., & Соколюк, О.М. (2022). Готовність вчителів до використання доповненої реальності в освітньому процесі. *Збірник наукових праць «Вісник післядипломної освіти»*. Серія «педагогічні науки», 21(50). С. 144–177. <https://lib.iitta.gov.ua/732811>
- Олійник, В.В., Грабовський, П.П., & Коновал, О.А. (2022). Критерії та показники добору цифрової платформи електронного навчання для закладу середньої освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 90(4). С. 19-31. <https://doi.org/10.33.407/itlt.V90i4.5010>

- Осадча, К.П., Осадчий, В.В., Спірін, О.М., & Круглик, В.С. (2022a). Аналіз досвіду змішаного навчання: огляд сучасної практики професійної підготовки майбутніх фахівців в Україні. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2(49), С. 111-117. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/49-2-19>
- Осадча, К.П., Осадчий, В.В., Спірін, О.М., & Круглик, В.С. (2022b). Використання технологій змішаного та дистанційного навчання у педагогічній підготовці бакалаврів професійної освіти. *Інноваційна педагогіка*, 46, С. 155-160. <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/46.31>
- Пінчук, Н.І. (уклад.). (2022). *Робоча програма навчальної дисципліни «Психологічна допомога особистості в умовах соціальної напруженості» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня освітньо-професійної програми «Психологія особистісного, соціального та організаційного розвитку»*. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733405>
- Пінчук, Н.І., & Антошук, С.В. (2022). Зміст і технології підготовки здобувачів PhD з психологічної допомоги особистості на платформі Google Classroom». *Габітус*, 43. <http://lib.iitta.gov.ua/733381/>
- Пінчук, О.П., & Лупаренко, Л.А. (2022). Дидактичний потенціал використання цифрового контенту з доповненою реальністю. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : збірник наукових праць. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер». Вип. 63. С. 39-57. <https://lib.iitta.gov.ua/730418>
- Пригодій, М.А., Гуржій, А.М., Радкевич, О.П., Кононенко, А.Г., & Гуменний, О.Д. (2022). *Технологія створення цифрового портфоліо здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти* : методичні рекомендації. Київ: Інститут професійної освіти НАПН України, 81 с. <https://lib.iitta.gov.ua/733746/>
- Спірін, О.М. (уклад.). (2022). *Робоча програма навчальної дисципліни «Наукові електронні комунікації та відкриті журнальні системи» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності «011 Освітні, педагогічні науки», освітньо-наукової програми «Освітні, педагогічні науки»*. Київ : ДЗВО «УМО». <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731822>
- Спірін, О.М., Олексюк, В.П., Касьян, С.П., & Антошук С.В. (2022a). Розгортання та адміністрування хмарної платформи Google Workspace for Education у закладі вищої освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 92(6), С. 125-140. <https://doi.org/10.33407/itlt.v92i6.5078>
- Спірін, О.М., Олійник, В.В., Антошук, С.В., Кондратова, Л.Г., & Гущина, Н.І. (2022b). Зміст підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників з використання сервісів Google Workspace for Education. *Інноваційна педагогіка*. 53(2). С. 196-203. <http://lib.iitta.gov.ua/733367/>
- Харченко, Н.В. (2022a). Дорадництво у закладах освіти. Інформаційно-консультативна підтримка. *Директор школи*. 11-12. С. 20-26.
- Харченко, Н.В. (2022b). Інформаційна гігієна в закладі освіти: основні орієнтири, планування роботи. *Директор школи*. 9-10. С. 22-37
- Харченко, Н.В. (2022c). Маніпуляційні схеми та злочини в цифровому просторі. *Профтехосвіта*. 9-12. С. 22-45
- Харченко, Н. В. (2022d). Цифрові ресурси у роботі сучасного вчителя. *Математика*. 11-12. С. 22-45
- Чуніхіна, С.Л., Найдьонова, Л.А., & Умеренкова, Н.Ф. (ред.). (2022). *Поственція суїциду (буліциду): робота з колективом закладу освіти* : методичні рекомендації. Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький: Імекс-ЛТД. 76 с. <https://bit.ly/3pTdUd2>
- Чуніхіна, С.Л., & Умеренкова, Н.Ф. (2022). *Пrevenція і поственція суїцидів, пов'язаних із булінгом (кібербулінгом) у закладах освіти* : програма курсу підвищення кваліфікації для психологів, соціальних педагогів керівників та заступників керівників закладів освіти. Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної соціальної та політичної психології. Кропивницький, 29 с. <https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2022/11/chuumer-prg2022.pdf>
- Holovnia, O., & Oleksiuk, V. (2022). Selecting cloud computing software for a virtual online laboratory supporting the Operating Systems course. *Proceedings of the 9th Workshop on Cloud Technologies in Education*. <https://ceur-ws.org/Vol-3085/paper11.pdf>
- Oleksiuk, V. & Oleksiuk, O. (2022). The practice of developing the academic cloud using the Proxmox VE platform. *Educational Technology Quarterly*, 2021(4), 232-250. <https://doi.org/10.55056/etq.36>
- Osadcha, K.P., Osadchyi, V.V., Kruglyk, V.S., & Spirin, O.M. (2022a). Professional Training in the Conditions of Blended Learning. *CEUR Workshop Proceedings*, 3104, p. 43-54. <http://ceur-ws.org/Vol-3104/paper138.pdf>
- Osadcha, K.P., Osadchyi Viacheslav V., Kruglyk Vladyslav S., Spirin Oleg M., Krasheninnik Iryna V., & Horbatiuk, Roman M. (2022b). Model of blended learning in higher educational institutions: development, implementation and evaluation. *Information technology and learning tools*, 91(5), 158–169. <https://doi.org/10.33407/itlt.v91i5.5045>
- Pryhodii, M., Hurzhii, A., Radkevych, O. & Kononenko, A. (2022). Regulatory framework, methodology and technologies of monitoring research in vocational education (implementation of European experience). *Professional Pedagogics*, 2(25), 32-36. <https://jrnls.ivet.edu.ua/index.php/1>
- Spirin, O.M., Vakaliuk, T.A., Ievdokymov, V.V., & Sydorenko, S.I (2022). Criteria for Selecting a Cloud-Based Learning Management System for a Higher Education Institution. *Information technology and learning tools*, 89(3), 105–120. <https://doi.org/10.33407/itlt.v89i3.4958>
- Web-портал з моніторингу освітньо-професійних досягнень здобувачів та кар'єрного зростання випускників професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти* : електронний ресурс. (2022). <https://dgtl-portfolio.ivet.edu.ua/>

ON THE RESULTS OF PERFORMING IN 2022 THE APPLIED RESEARCHES ON THE EDUCATION DEVELOPMENT ISSUES REQUIRING URGENT CONSIDERATION

Scientific report at the meeting of the Presidium of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, January 26, 2023

Volodymyr Lugovyi

DSc in Pedagogy, Professor, Full Member (Academician) of NAES of Ukraine, First Vice-President, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Oleh Topuzov

DSc in Pedagogy, Professor, Full Member (Academician) of NAES of Ukraine, Vice-President, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Iryna Reheilo

DSc in Pedagogy, Senior Researcher, Head of the Scientific and Organisational Department, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Iryna Hudym

PhD in Pedagogy, Senior Researcher, Senior Research Fellow of the Scientific and Organisational Department, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. *The article presents the main results of five applied research studies completed in 2022 on the problems of educational development that require urgent consideration. The researches were aimed at scientific and methodological support of the functioning and development of the national education system in accordance with the goals and priorities of the state educational policy defined by strategic and program documents.*

As a result, significant scientific results were obtained related to the studysolving of the problems of the theory and technologies of education for children and youth, digitalization of education, general secondary and professional (vocational and technical) education, its psychological support, which are relevant in the context of martial law and post-war recovery of the country.

Keywords: *applied research; education development issues requiring urgent consideration; general secondary education; education for children and youth; digitalization of education; vocational education; psychological support of education; martial law; post-war recovery.*

Дата публікації: 9 лютого 2023 р.